

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Strama Gotland – Verksamhetsrapport 2023

Nationell organisation

Strama står för Samverkan mot antibiotikaresistens. Nationell arbetsgrupp (NAG) Strama verkar inom Programråd infektion i Nationellt system för kunskapsstyrning i hälso- och sjukvård. Folkhälsomyndigheten har en samverkansgrupp för Strama-arbete samt sammanställer forskrivningsdata av antibiotika på regionnivå. I varje region finns en lokal Stramagrupp.

Strama Gotlands uppdrag

- Följa antibiotikaförskrivning och resistensläge på Gotland samt återföra denna information till verksamheterna.
- Se till att det i verksamheterna finns aktuella lokala och nationella rekommendationer och vårdprogram för profylax och behandling av vanliga infektioner vad gäller antibiotika.
- Sprida kunskap om antibiotikaresistens och följderna av detta till allmänheten och media, samt i övrigt verka enligt nationella riktlinjer från Strama.

Resurser

Stramas budget för 2023 uppgår till 300 000 kr. I detta ingår 20 procent arbetstid för två läkare och 83 000 kr för övriga kostnader, såsom utbildningar och möten. Medel för kunskapsspridning och informationskampanjer finns centralt i förvaltningen.

Verksamhet 2023

Stramaturén:

Samtliga vårdcentraler och alla kliniker på Visby lasarett har under året fått erbjudande om besök eller digitala möten för information om nationell och lokal antibiotikaförskrivning, resistensläge och riktlinjer för antibiotikabehandling. Fokus under årets Stramaturén till primärvården var att informera om Stramas mål i KOK-boken och vad det innebär för vårdcentralerna. Under hösten lyftes arbetet med att uppdatera Stramas app där det numer ingår ett avsnitt avseende kirurgisk profylax.

Appen har även ett nyttillkommet avsnitt som berör antibiotikabehandling vid brist på rekommenderat läkemedel.

Utbildning förskolor:

Strama Gotland har påbörjat ett arbete med information och utbildning till förskolornas rektorer och hygienombud, sk HYFS. Träffarna har varit välbesökta och uppskattade.

Antibiotikaronder:

Antibiotikaronder har genomförts veckovis i perioder på medicinkliniken.

Läkemedelsforum:

Strama Gotland har deltagit för att informera om verksamheten.

ECDC-PPM:

Europeiska smittskyddsmyndigheten (ECDC) genomför vart 5:e år en punktprevalensmätning avseende VRI och antibiotikaanvändning på akutsjukhus inom EU. Undersökningen samordnas av Folkhälsomyndigheten. Vid mätningen 2023 deltog samtliga 21 regioner

Rapporten finns tillgänglig via [Vårdrelaterade infektioner och antibiotikaanvändning på akutsjukhus i Sverige \(ECDC PPM 2023\)](#) — Folkhälsomyndigheten ([folkhalsomyndigheten.se](https://www.folkhalsomyndigheten.se))

Sammanfattningsvis konstaterades i mätningen att var tionde patient på svenska akutsjukhus har en VRI (10,3%). För Gotlands del var andelen 8,4%.

Rapporten identifierar flertalet förbättringsområden:

- Behov av att arbeta förebyggande och enligt riktlinjer för att minska antalet vårdrelaterade infektioner med fokus på de vanligaste infektionerna.
- Att öka följsamheten till behandlingsrekommendationer för urinvägsinfektioner, pneumoni och kirurgisk profylax.
- Att förbättra organisatoriska förutsättningar som ökar möjligheten till ett patientsäkert arbete.

Stramas mål i KOK - boken:

Vårdcentralen ska aktivt arbeta för korrekt och minskad förskrivning av antibiotika enligt Stramas riktlinjer. För att tydliggöra uppdraget har Stramas mål i KOK-boken omformulerats till två processmål:

1a) Att välja ett patientfall inom området infektioner och antibiotikabehandling för fördjupning. Vid diskussion och genomgång av patientfallet ska majoriteten av vårdcentralens läkare och sjuksköterskor vara med, och deltagarlista ska redovisas.

1b) Vårdcentralen ska välja ut minst fem patienter med den diagnos som har valts i patientfallet ovan och gör en journalgranskning. Slutsatserna av journalgranskning och den efterföljande diskussionen ska redovisas.

Bonus utgår med 30 Tkr per uppfyllt uppdrag från Strama.

2. Den andra uppgiften är att bonus utgår med 15 000 kronor/månad till de vårdcentraler som klarar tre av fem mål gällande diagnoskopplade data på antibiotikaområdet. De fem målen är ett urval från Primärvårdskvalitet, primärvårdens kvalitetssystem, och redovisas månadsvis.

Diagnoskopplad förskrivningsdata:

Det pågår ett arbete med att få fram data för diagnoskopplad förskrivning tillsammans med enheten för statistik/E-hälsa/MIT via en app i QlickView.

AntibiotikaSmart Sverige

Projektet AntibiotikaSmart Sverige börjar allt mer ta form. Målet är att ta fram checklistor för att underlätta för verksamheterna att arbeta systematiskt kring mätningar och åtgärder inklusive följsamhet till Stramas riktlinjer.

Vårdcentralen Wisby Söder deltar i pilotprojektet AntibiotikaSmarta Vårdcentraler.

Tre privata förskolor kommer att delta i AntibiotikaSmarts pilotsatsning mot förskolorna, Friskare Förskola.

Utbildningar och nationella nätverk

Deltagare från Strama Gotland har deltagit i Stramas höstutbildning, i Stramas dag för apotekare samt i den nationella grundutbildningen i lokalt Stramaarbete.

Utveckling beträffande resistenta bakterier

Avseende multiresistenta bakterier konstaterades under 2023 17 nya fall meticillinresistent *Staphylococcus aureus* (MRSA). Förekomsten av ESBL-bildande multiresistenta tarmbakterier (ESBL) har noterats hos 56 personer under 2023. Vancomycinresistenta enterokocker (VRE) har inte diagnostiserats innevarande år på Gotland. Ett fall av Pneumokocker med nedsatt känslighet för penicillin (PNSP) noterades. Ett nytt fall av ESBL-bärande tarmbakterier resistenta mot karbapenemer (ESBL-carba) har konstaterats under året, det första sedan 2014 på Gotland.

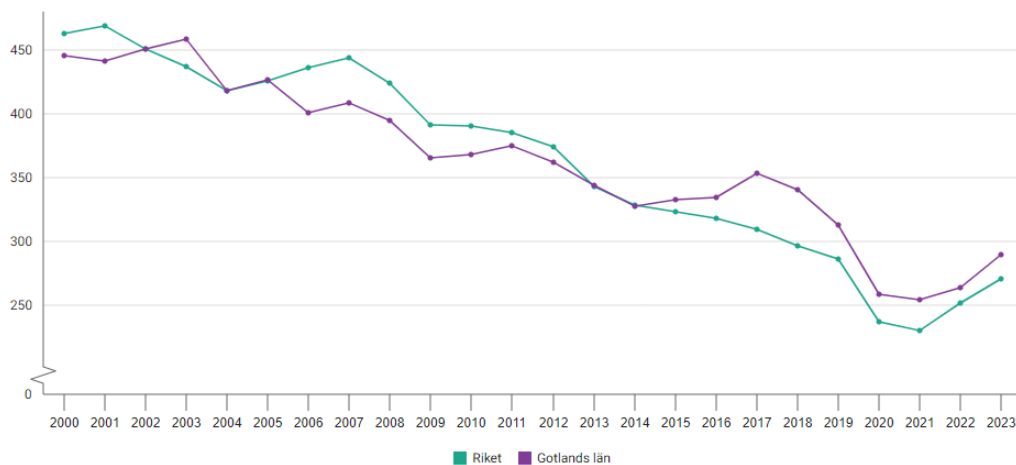
Utveckling beträffande antibiotikaförskrivning

Efter den tydliga minskningen under pandemin, är trenden under året att förskrivningen av antibiotika ökar nationellt. Orsaken är sannolikt multifaktoriell och bedöms bero på ökad exponering i samhället, ökat resande och fler åtgärder inom vården.

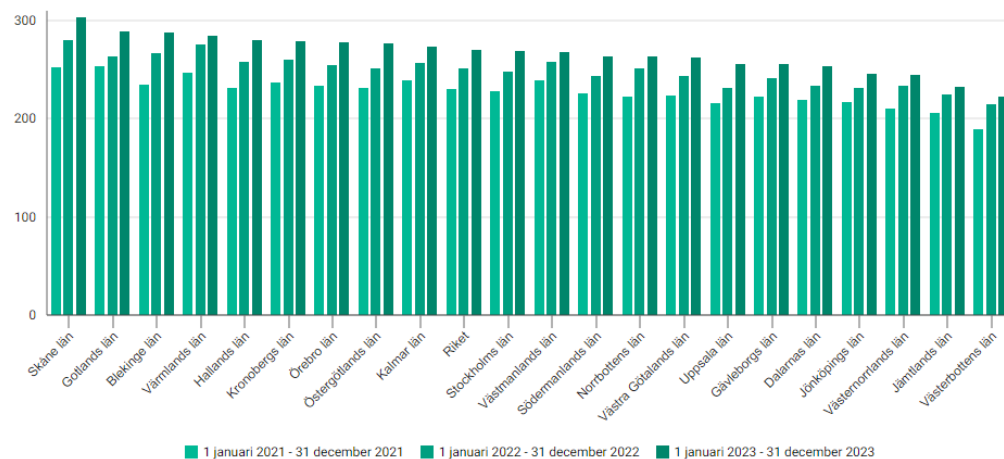
På Gotland är förskrivningen till barn 0-6 år och inom tandvården låg i jämförelse med riket. För de allra äldsta över 85 år ses en minskning av förskrivningen på Gotland jämfört med nationella siffror. I övriga åldersgrupper är förskrivningen på Gotland högre än rikets genomsnitt.

Stramas nationella mål är en förskrivning på max 250 recept/1000 invånare och år. För 2023 förskrevs 289 recept/1000 invånare på Gotland, att jämföra med det nationella genomsnittet på 270 recept/1000 invånare under samma period.

Försäljning efter region och år. Recept per 1000 inv, J01 exkl metenamin

Försäljning efter region och löpande 12-månadersperiod. Recept per 1000 inv, J01 exkl metenamin

Graf antibiotikaförskrivning under 1 december 2022 – 1 december 2023 (Folkhälsomyndigheten)

Planering för Strama Gotland 2024

- Att följa och successivt implementera de olika delarna i ”Antibiotikasmart Sverige”.
- Att fortsätta arbetet med utbildningsinsatser med målet att minska den höga antibiotikaförskrivningen.
- Att analysera och påbörja ett riktat arbete med de förbättringsområden som identifierades i rapporten avseende ECDC-PPM.

Hälsö- och sjukvårdsförvaltningen

Marie Loob
Hälsö- och sjukvårdsdirektör